

Nr 31.

Av herr **Lemke**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utveckling och förtydligande av § 18 mom. 2 punkten b) av förordningen om kommunalstyrelse i stad.

Den avsedda punkten lyder i nu gällande lagtext sålunda:

»Till beslut erfordras två tredjedelar av de i omröstningen deltagandes röster efter röstvärdet, då beslutet avser:

a) — — — — —

b) beviljande av anslag till nya ändamål eller behov;»

Innebörden av eller ändamålet med denna bestämmelse i kommunallagen, som brukar gå under benämningen »kvalificerad majoritet» vid beslutens fattande, lär icke kunna vara någon annan än den välbetänkta att utgöra en återhållande kraft till förekommande av allt för frikostiga anslags beviljande av allmänna medel samt att i detta syfte för vissa angivna fall fordra, att en större majoritet än den enkla (= hälften + 1) skall vara till finnandes för beslutets giltighet.

Detta lagens syfte torde allmänt vara erkänt såsom gott och väl behöfligt. Men syftet uppnås i många fall icke, och innebörden kommer icke till sin rätt, emedan lagtexten icke bestämt eller oförtydligt anger de fall, vid vilka den »kvalificerade majoriteten» skall fordras.

Mångfaldiga lära nog de tillfällen vara, vid vilka stadsfullmäktige och deras ordförande i rikets städer varit tveksamma inför denna lagbestämmelse, och ofta hava så olika åsikter varit rådande, att fattade beslut hava blivit överklagade och målen just på grund av den olika tolkningen av detta lagrum fortsatts in i högsta instans.

I ett sådant mål lär vara veterligt, att till och med ett regeringsråd, som varit medlem av den regering, som framlagt den nu gällande

lagtexten, vid ett överklagat utslag från den lägre instansen inom regeringsrätten fått, vid ärendets avgörande där, stanna i minoriteten 2 mot 3, vilket förhållande torde bevisa än mer, hur stort behovet är av utveckling och förtydligande av den ifrågavarande punkten.

Ser man närmare på den nuvarande lagtexten, så torde orsaken till denna svårighet att utan tvekan kunna tillämpa densamma väsentligen bero på betydelsen av begreppen »anslag», »ändamål» och »behov» i det lösa eller magra sammanhang, vari de förekomma uti ifrågavarande moment.

Beträffande begreppet »anslag» bemärkes, att ett förestående beslut kan vara av den beskaffenheten, att det icke *omedelbart* föranleder ett anslag, men att däremot dess ofelbara konsekvenser äro sådana, att dessa nödvändigt påkalla anslag — och mycket stora sådana — för så vitt beslutet skall praktiskt kunna genomföras. Exempel bland många andra på sådana beslut äro inkorporeringsfrågor för städerna, vilka numera ofta förekomma.

Med avseende å begreppet »nytt ändamål», så kan med en viss tolkning ett sådant sägas vara nytt, allenast när ett ändamål av dylikt slag icke förut någonsin åsyftats inom kommunen, men det kan även vara nytt i den bemärkelsen, att visserligen dylika ändamål förut blivit tillgodosedda men ej inom det vid förevarande tillfället ifrågakommande området eller under de förändrade förhållanden, som numera föreligga.

Vad slutligen angår begreppet »nytt behov», så kan ju varje sådant, som uppstår, sägas i viss mening vara nytt, för så vitt detta begrepp icke skall bliva identiskt med begreppet »ändamål». Detta senare kan emellertid icke vara meningen, då det väl får antagas, att i sådan händelse lagtextens författare icke skulle hava använt sig av båda orden. Här stöter man således på den svårigheten, att den förra tolkningen skulle vara alltför sträng, enär enligt denna »kvalificerad majoritet» skulle fordras i nära nog alla fall, under det att den senare tolkningen motsäges av själva ordalagen i formuleringen av momentet.

Av det anförda torde framgå, att det ifrågavarande lagrummet med sin nuvarande ordalydelse är otydligt och framför allt icke nog deskriptivt samt på den grund givit och allt fortfarande giver anledning till osäkerhet, olika tolkningar och därav följande strider, kostnader och besvär inom stadskommunerna.

På grund av vad som sålunda blivit anført, får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t vidtaga erforderliga åtgärder för genomförande av en lagändring i syfte att § 18 mom. 2 punkt b) av kungl. förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862 måtte utvecklas och förtydligas.

Stockholm den 20 januari 1913.

Harald Lemke.
